

Специјални прилог

ОДБРАНА

www.odbrana.mod.gov.rs

Биографије ађутаната

ЉУДИ ОД ПОВЕРЕЊА

Пише пуковник др Слободан Ђукић

Пуковник
Арсеније Андријевић

Ађутанти су делили судбину српских владара. Обављајући важну и поверљиву дужност они су имали прилику да ближе упознају владаре и стекну њихово поверење. Међутим, током бурних политичких дешавања – династичких преврата, државних удара и политичких смена – ађутанти су били изложени удару. Неки су своју верност владару платили животом, док су други били прогнани из земље, осуђени на затворску казну или су изгубили службу. Многи од њих су до данас остали заборављени. Надамо се да ће објављивањем овог текста та неправда бар донекле бити исправљена

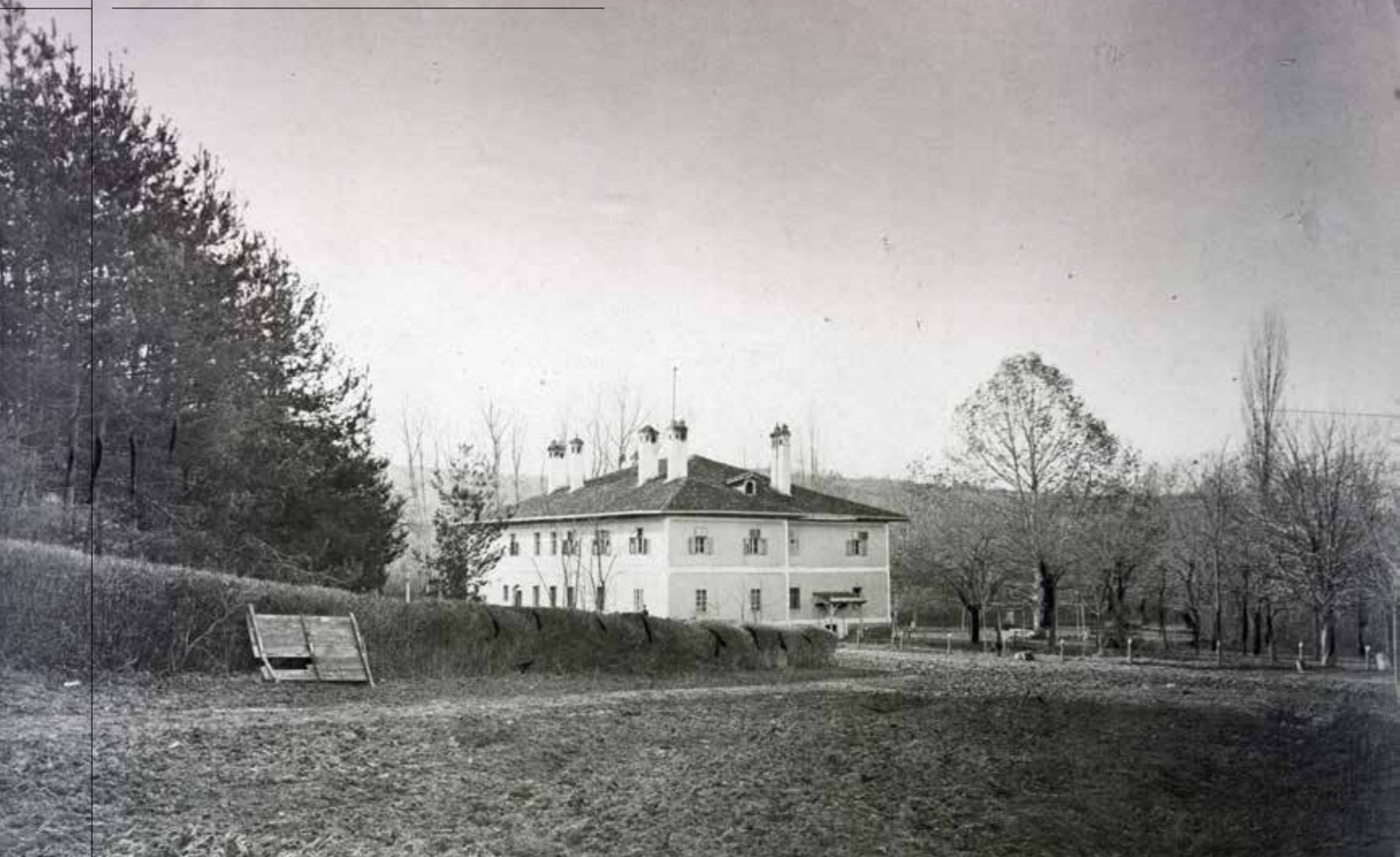
Краљ Александар Обреновић са свитом у Русији 1891. године. Слева на десно (седе): руски посланик у Београду Персијани, намесник Јован Ристић, краљ Александар Обреновић, маршал двора пуковник Коста Јанковић, председник Владе Никола Пашић.

Ађутант (adiutans, помоћник) је официр додељен владару, вишим

војним старешинама, а понегде и члановима династије за обављање њихових личних (секретарских) послова. У почетку ађутанти нису имали одређене функције, већ су вршили оне послове које им је владар стављао у дужност. У рату су носили владарове заповести војсци и тумачили их, па су морали добро познавати његове идеје и намере. Стога су бирани међу оданим, интелигентним и вредним официрима, добрим и издржљивим јахачима. У мирно време ађутанти су били помоћници владара, одговорни за израду и експедицију војних докумената, која је потписивао и издавао врховни командант.

Били су у пратњи владара на парадама и смотрама, а често и његови изасланици на државним свечаностима. Пратили су владара приликом путовања у иностранство, па су добро познавали протоколе на старним дворovima и неки од европских језика: француски, немачки или руски језик.

Именовање првих кнежевих ађутаната у Србији везано је за доношење и примену Турског устава, који је 13. фебруара 1839. године (све до 1. јануара 1919. сви датуми дати су по старом Јулијанском календару) прочитан на Калемегдану. Кнез Милош Обреновић је већ следећег дана, својим указом, поставио четири министра – попечитеља и седамнаест чланова Државног савета. За кнежеве ађутанте 19. марта 1839. именовани су пуков-

Конак у Топчидеру
Громанов албум
фотографија
1876-1878.

ници Арсеније Андрејевић и Павле Станишић и капетан Живко Давидовић. Да би се разликовали од осталих официра, ађутанти кнеза Милоша преко десног рамена носили су акселбендере. Први кнежеви ађутанти били су официри без формалног војног образовања. Касније, у другој половини 19. века, када се у Србији повећао број школованих официра, од њих је захтевано да имају и формално војно образовање. Нарочито је било важно да добро познају стране језике, како би могли пратити владара током његових путовања у иностране земље и дочекивати стране државнике.

Ађутанти су делили судбину српских владара.

Обављајући важну и поверљиву дужност, имали су прилику да ближе упознају владаре и стекну њихово поверење. Међутим, током бурних политичких дешавања – династичких преврата, државних удара и политичких смена – ађутанти су били изложени удару. Неки су своју верност владару платили животом, док су други били прогнани из земље, осуђени на затворску казну или су изгубили службу. Многи од њих су до данас остали заборављени. Надамо се да ће објављивањем овог текста та неправда бар донекле бити исправљена.

АРСА АНДРЕЈЕВИЋ

Пуковник Арса
Андрејевић рођен је 1790.

у селу Брњици у Сјеничкој нахији. Године 1809, кад је Карађорђе са војском одступао од Новог Пазара, и Арсин отац Андреја, са својом породицом, прешао је у Србију и настанио се у Брусници. Андрејин син Арса знао је да чита и пише, али се не зна где је „књигу учио”. Као вредног и окретног младића кнез Милош га је узео у службу, те му је у рату био кувар. Једном, разбивши непријатеља, кнез опази да Турци, бежећи испред Срба, воде на коњу и једну жену Српкињу. Кнез обећа новчану награду ономе ко ту Српкињу отме од Турака. Арса на брзој бедевији, одмах одлети у Турке, растера их, уграби Српкињу и доведе је кнезу.

Новчану награду није хтео да прими, пошто је, говорио је он, само испунио своју дужност. После тог догађаја, кнез га је још више заволео. У његовој служби Арса Андрејевић обављао је различите послове. Године 1827. постављен је за надзиратеља свих кнежевих „недвижних” добара. Затим је 1836. унапређен у чин пуковника и постављен за команданта Средоточне војне команде, са седиштем у Крагујевцу. Наредне године именован је за кнежевог ађутанта. На молбу кнеза Милоша, султан Махмуд II одликовао је Арсу Андрејевића орденом Нишан ифтихар. После абдикације кнеза Милоша 1839, намесници су га именовали за надзиратеља кнежевих добара и дворског економа. Кнез Михаило је 1841. именовано пуковника Андрејевића за члана Државног савета.

У другој половини августа 1842. у Србији је избила буна против кнеза Михаила, коју је предводио Тома Вучић Перишић. Побуњеници су заузели Крагујевац, у којем су били сви тадашњи топови. Кнез Михаило је са војском кренуо из Београда, а уз њега је био и пуковник Андрејевић. Михаило је хтео да преговара са бунтовницима, па је Арсу, са два пратиоца, упутио да однесе поруку вођи побуњеника. Када су се изасланици кнеза Михаила приближили Лепеници, наишли су на побуњеничку стражу, која је пуцала и из пиштоља убила пуковника Андрејевића.

По уверењу својих савременика био је човек благе нарави. Кнез Милош га готово никад није пуштао од себе. Једном, управо на Божић, добивши од кнеза допуштење, Арса се журио својој кући

на ручак. На ћуприји испред конака срео је официра Живка Давидовића, па се радосно похвалио: – „Ех, синовче! Пусти ме господар да данас ручам код своје куће, баш му хвала! Још док је то говорио, дотрчи за њим кападахија вичући: – Господар Арсо, вратите се, зове вас господар! – Еј, весела моја циго! (тако је шаљиво звао своју жену) и данас ћеш да ручаш без мене!” Људи из онога доба хвале га да је свој утицај на кнеза увек употребљавао на добро. Тиме је доказивао да је прави пријатељ господару.

ЂОРЂЕ МИЛОВАНОВИЋ

Коњички капетан Ђорђе Миловановић рођен је 1813. у селу Жабари, у Крагујевачкој нахији. Основну школу учио је у селу Брусници, као питомац господара Јована Обреновића. У редовну вој-

Српска депутација са кнезом Михаилом Обреновићем у Цариграду, 1867. (стоји) маршал двора пуковник Ђорђе Остојић

ску ступио је 1830. године. Када је кнез Милош 1833. одабрао неколико младића и послао их у руску војску на школовање, међу њима је био и Ђорђе Миловановић. После три године службе у руској војсци вратио се у Србију 1836, када је унапређен у чин коњичког потпоручника. Миловановић је 1840. пратио кнеза Михаила у Цариград, и по повратку у Србију кнез га је узео за свог ађутанта. Када је 1842. кнез Михаило напустио Србију, Миловановић је у истом чамцу с њим прешао Саву и остао у Срему годину дана. Пошто се вратио у Београд, једно време живео је без службе. После годину дана постављен је за члана окружног суда у Гургусовцу (Књажевцу), а затим је премештен у Јагодину, где је као судија остао до краја 1853. године. Наредне године постао је председник окружног суда у Зајечару. Присуствовао је Светоандрејској скупштини 1858, која је збацила Александра Карађорђевића са власти и за кнеза изабрала Милоша Обреновића. Миловановић је био у депутацији која је отишла у Букурешт да доведе старог кнеза у отаџбину. Кнез Милош је поставио Миловановића за члана касационог суда у фебруару 1859. године. У септембру исте године именован је за државног саветника и изабран за министра унутрашњих послова. Ту дужност је обављао све до смрти кнеза Милоша 1860. године. Миловановић је 1865. упућен у Црну Гору, где је, уместо кнеза Михаила, крстио прву кћер кнеза Николе. Кратко време 1875. био је министар правде, а након тога је враћен у Савет, где је остао до смрти. Умро је од срчаног

удара 26. новембра 1885. и сахрањен код цркве Светог Марка на Палилули.

Ђорђе (Ђоша) Миловановић био је крупан, стасит, црномањаст, леп човек. Нарави је био благе, погодне у друштву. Зато је свуда био радо приман. Његов син Милован Ђ. Миловановић био је теоретичар државе и права, дипломата и политичар, један од првака Народне радикалне странке. Обављао је дужност министра иностраних дела за време Анексионе кризе 1908–1909, а затим био председник владе Краљевине Србије (1911–1912), у време када је закључен савез са Бугарском, који је омогућио стварање Балканског савеза за рат са Турском.

ЖИВКО ДАВИДОВИЋ

Пуковник Живко Давидовић рођен је 1810. у Београдској нахији. Као младић био је на служби у Рогачи код Николе Катгића, који је био кнез Космајске кнежине

и судија Београдске нахије. У војску је ступио 1830. као редов. Налазио се у групи од 30 младића које је кнез Милош 1833. упутио у Русију да стекну војно образовање. Када се 1836. вратио у Србију, произведен је у чин потпоручника. Као капетан постављен је на дужност ађутанта кнеза Милоша Обреновића 1939. године. После Вучићеве буне 1842. и доласка на власт кнеза Александра Карађорђевића, постављен је на дужност начелника Крајинског округа у Зајечару. Унапређен је у чин потпуковника 1844. и постављен на дужност начелника Главног војног штаба. Наредне године именован је на дужност кнежевог ађутанта и унапређен је у чин пуковника. На дужности ађутанта остао је све до 1856, када је именован за члана Државног савета. После повратка кнеза Милоша у Србију 1859, морао је да напусти државну службу. Живео је у Београду и бавио се трговином. За живота је

Пуковник
Живко Давидовић

стекао велики иметак и био познат као велики дародавац. Инвалидском фонду војног министарства поклоніо је 1895. године 12.000 динара, што је за оно време био велики новац. Одликовани је Орденом таковског крста I реда 1893. године. Умро је у Београду 1904. у 96. години, као најстарији српски официр. У Војном музеју у Београду чува се редак примерак пушке на којој је угравирано име Живка Давидовића.

ДРАГУТИН ЖАБАРАЦ

Коњички пуковник Драгутин Жабарац рођен је 1819. у селу Жабари у Лепеничком срезу, у Крагујевачком округу. Пре ступања у војску био је практикант у суду Крагујевачког округа. У војску је ступио 1837, а у чин коњичког потпоручника унапређен је 1842. године. После Вучићеве буне и доласка кнеза Александра Карађорђевића на власт 1842. био је принуђен да напусти службу у војсци. Као присталица Обреновића осуђен је на петогодишње заточење у Гургусовачкој кули 1844. године. Пошто је амнестиран, бавио се земљорадњом и марвеном трговином. У државну службу поново је ступио 1851, када је обављао дужност службеника за поштански протокол. После Светоандрејске скупштине 1858. и повратка кнеза Милоша на власт у Србији брзо је напредовао. Унапређен је у чин коњичког пуковника 1862. и постављен на дужност првог ађутанта кнеза Михаила Обреновића. У време догађаја на Чукур-чесми 1862. учествовао је у сукобу са Турцима у Београду. До Лутеранске цркве у Београду била је једна турска џамија, у коју су се после по-

Коњички пуковник Драгутин Жабарац 1885. Из збирке Војног музеја у Београду

четних борби склонили многи Турци. Затражили су неког са ким би могли да преговарају о предаји. Случајно је наишао Драгутин Жабарац, ађутант кнеза Михаила. Рекли су му да желе да се предају, али да им власт обећа пуну безбедност, њима и њиховим породицама, и да њихове жене

не буду изложене бешчашћу. Пошто су њихови захтеви прихваћени, сви су изашли из џамије и сместили се у општинску зграду, где су преноћили.

Пуковник Жабарац је 1867. био пратилац кнеза Михаила Обреновића приликом његовог одласка у Цариград

на преговоре око предаје градова. На Цвети, 6. априла 1867, кнез Михаило је на Калемегдану свечано примио кључеве Београдске тврђаве. Када се упутио у град, испред њега су упоредо јахали први ађутант Драгутин Жабарац и један виши турски официр. После погибије кнеза Михаила у Кошутњаку 29. маја 1868, пуковник Жабарац је са полицијом стигао на место трагичног догађаја и на дворским колима пренео га у Београд. Умро је 1887. у Београду, као коњички пуковник у пензији.

ТИХОМИЉ НИКОЛИЋ

Генерал Тихомиљ Николић рођен је 1832. у Крагујевцу. Његов отац Јован био је начелник Економског одељења Министарства унутрашњих дела, а затим директор гимназије у Неготину. Основну школу завршио је у Крагујевцу, а гимназију у Београду. На филозофском одсеку Лицеја у Београду завршио је две године. У војску је ступио 10. августа 1849. као редов. После годину дана проведених у трупи уписао је Артиљеријску школу у Београду, као питомац I класе. Школовање је завршио 1855. као први у рангу, када је произведен у чин артиљеријског потпоручника. Већ крајем исте године, као државни питомац, упућен је у иностранство на школовање. У Берлину је завршио двогодишњи курс Артиљеријско-инжињеријске школе. По завршетку школовања био је на пракси у пионирском батаљону у Кобленцу. Затим је прешао у Лијеж, где је годину дана био на пракси у тополиници и фабрици пушака и муниције. По повратку из иностранства, 1858. године,

Генерал
Тихомиљ Николић

постављен је за професора Артиљеријске школе. Као артиљеријски официр служио је у Ужицу, Ваљево, Неготину и Алексинцу. Када је после бомбардовања Београда 1862. букнуо сукоб између Срба и Турака у Ужицу, Николић се владао и као јунак и као мудар командир, те је борба брзо прекинута и спор расправљен са минималним жртвама. Тихомиљ Николић је 1867. био пратилац кнеза Михаила приликом његовог одласка у Цариград на преговоре око предаје градова. У време погибије кнеза Михаила у Кошутњаку, био је на школовању у Француској, па је упућен у Париз да доведе младог кнеза у Србију. У својству кнежевог ађутанта,

Николић је 1872. носио нотификацију кнеза Милана султана у Цариград. Налазио се и у пратњи кнеза Милана приликом путовања у Цариград априла 1874. године. У време када је био на дужности министра војног извршена је мобилизација народне војске и вођене су операције у рату са Турцима 1876. године. По својој молби пензионисан је као пуковник 1878. године. У активну службу враћен је 1882, када је унапређен у чин генерала и постављен за команданта Шумадијског корпуса. Указом краља Милана Обреновића 1883. постављен је за главног команданта војске, одређене да поврати ред у Црноречком округу у време Тимочке буне. На дуж-

ности Канцелара краљевих ордена налазио се од јануара 1883. па све до преране смрти 1886. године. Након његове смрти, 4. пешадијски пук I позива народне војске понео је његово име. Генерал Тихомиљ Николић уживао је велики углед у београдском друштву, о чему у својим записима сведочи и Коста Христић. „Кафана Париз на Теразијама у Београду била је прва по услузи, намештају и гостима који су је посећивали. У првом делу кафане, дуж зида лево и десно седели су за столовима и играли шаха: мајор Јоца Прапорчетовић, судија Јоца Лешјанин, доктор Милан Јовановић-Морски, дворски секретар Димитрије Јоксић и други. Даље, у засебном делу, били су карташки столови, за којим су се картали пуковник Тихомиљ Николић, ђенерал Белитарковић, потпуковник

Ђорђе Дука-Пешика и адвокат Драгутин Петровић. Пуковник Николић у широким 'француским' панталонама, утегнут у мундир беспрекорног кроја, избријан, марцијалан, уздигнутих бркова, весело је поздрављао госте лево и десно. И, с неком иронијом, довикујући онима, наднесеним над шаховском таблом: 'кућате ли браћо, кућате ли?' пролазио мимо њих своје друштву, које га је већ чекало са разастртим картама на зеленој чоји."

КОСТА ЈАНКОВИЋ

Коњички пуковник Коста Јанковић рођен је 1834. године у Брашови у Ердељу. У месту рођења завршио је основну школу, а у Терезијанштату у Чешкој региментску војну школу. Служио је у аустријској војци као пешак и као коњаник,

Коњички пуковник
Коста Јанковић

Кнез Михаило
говори
члановима
Друштва
српске
словесности
на оснивачкој
седници 1841.
године,
аутор Анастас
Јовановић

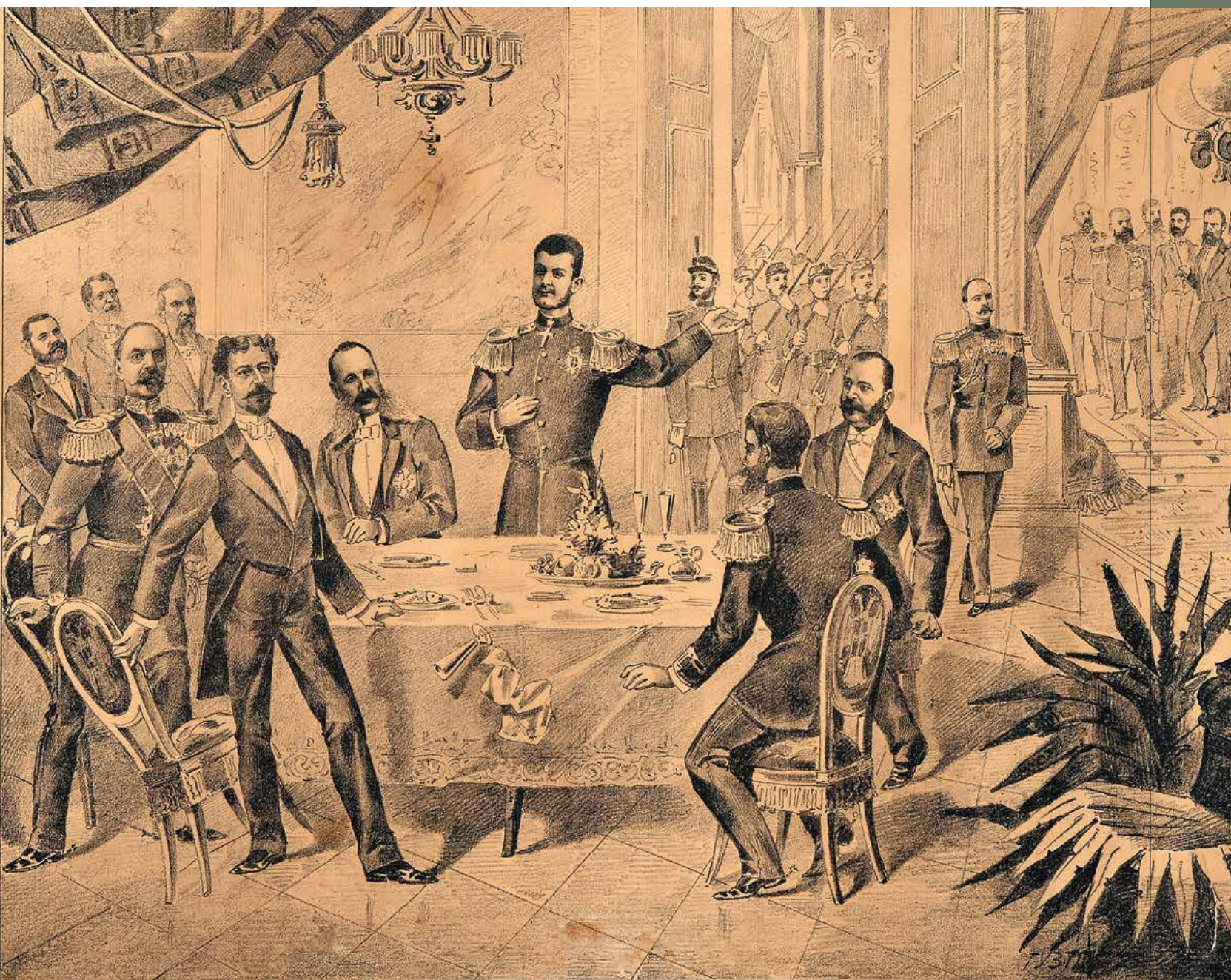

Краљ Милан приликом предаје власти сину Александру 1889. године. У првом реду слева на десно: мајор Илија Ћирић, краљ Милан Обреновић, краљ Александар Обреновић, намесник генерал Коста Протић, из збирке Војног музеја у Београду.

Кућа Стојана Симића у Београду (кнежев дворца/стари конак), Куно фон Квицов 1857.

у II уланској регименти. У Србију је дошао 1862, када је распоређен у Добровољачки кор српске војске са чином поручника. Примљен је у поданство Кнежевине Србије и произведен у чин активног коњичког поручника 1864. године. Следеће године постављен је за командира Коњичке учевне команде. Као командир ескадрона Кнежеве

гарде био је у свити кнеза Михаила, приликом његовог путовања у Цариград 1867. године. На дужност ађутанта постављен је 1871. године. После пунолетства, кнез Милан је требало да се представи европским владарима и од августа до октобра 1873. обилазио је европске престонице. Најзначајније је било путовање у Турску 1874. годи-

Значајна вечера у двору 1. априла 1893. године, када је млади краљ Александар Обреновић прогласио своје пунолетство и збацио намеснике и владу

не. На свим овим путовањима кнеза Милана пратио је ађутант Коста Јанковић, који се истицао познавањем страних језика. Говорио је српски, немачки, румунски, мађарски и италијански, а разумео грчки, француски и енглески језик. Кнез Милан му је указао велико поверење и 1880. именово га је за маршала Двора. После абдикације краља Милана

1889, као најстарији официр у двору, преузео је бригу о малолетном краљу Александру Обреновићу. Приликом прве посете Бечу 1891. цар Фрања Јосиф одликовао је краља Александра Обреновића великим крстом Св. Стефана. Аустријски цар је одликовао сва лица из краљеве свите, осим маршала Двора пуковника Косте Јанковића. Пошто је током дугогодишње службе на српском двору добио сва аустријска одликовања, цар је пуковнику Јанковићу поклонно једну златну табакеру са брилијантима. Коста Јанковић

је изненада умро у Београду 1892. године. Сахрањен је са свим војним почастима која су доликовала његовом чину, а по наређењу краља Александра у спроводу је учествовала и Краљева гарда.

ЈОВАН НАУМОВИЋ

Пуковник Јован Наумовић рођен је 29. августа 1813, у време највеће несреће за Србију, када су Турци угушили српски устанак. Његов отац Наум Карнер био је родом из Македоније и за време устанка прешао је са својом породицом у осло-

бођену Србију. После пропасти устанка прешао је у Земун, а одатле је са осталим српским емигрантима отишао у Бесарабију. Наум је био у пратњи Ђорђа Петровића, вође Првог српског устанка, који се 1817. тајно вратио у Србију. По налогу кнеза Милоша Обреновића, у селу Радовању у ноћи између 13. и 14. јула убијен је вожд Карађорђе, а са њим и Наум Карнер. Касније, када се већина породица српских емиграната вратила у Србију, кнез Милош прихватио је породицу покојног Наума

Стари конак
Громанов албум фотографија
1876–1878.

Ентеријер Старог конака.
Громанов албум фотографија 1876–1878.

Карнера и старао се о њеном издржавању. Када је кнез Милош 1833. године упутио у Бесарабију тридесет младића да у руској војсци стекну војно образовање, међу њима је био и Наумов син – Јован Наумовић. Након повратка из Бесарабије Јован Наумовић произведен је у чин коњичког потпоручника. Кнез Милош је 1839. године под притиском својих противника морао да напусти Србију, а наследио га је син Михаило Обреновић. У Србији је 1842. године избила буна против кнеза Михаила, који је морао да напусти земљу. Народна скупштина изабрала је за кнеза Александра Карађорђевића, сина војводе Карађорђа. Александар је водио рачуна да у ађутантску службу узима официре верне династији Карађорђевић. Тако је 1843. за ађутанта узео коњичког мајора Јована Наумовића. После три године Наумовић је унапређен у чин потпуков-

ника и постављен на дужност начелника Црноречког округа, при чему је задржао звање почасног ађутанта. После Светоандрејске скупштине 1858. и повратка кнеза Милоша у Србију постављен је на дужност начелника Књажевачког округа и неколико година касније унапређен у чин пуковника. Разрешен је дужности начелника Књажевачког округа 1871, када је пензионисан. Умро је 1878. године.

Његов син Михаило Наумовић завршио је Нижу школу Војне академије 1883. и Вишу школу Војне академије 1887. године. Био је ожењен ћерком генерала Димитрија Ђурића. Био је уредник „Службеног војног листа” од 1900. до 1902, а 1901. из штампе је изашло његово дело „Тактика”. За ађутанта краља Александра Обреновића именован је 1900. године. Мајор Наумовић прикључио се

групи официра предвођеној Драгутином Димитријевићем Аписом, која је ковала заверу против краља Александра. У ноћи 29. маја 1903, када су завереници упали у Двор, потпуковник Михаило Наумовић био је на дужности дежурног ађутанта. Не знајући да је потпуковник Наумовић у завери, убио га је завереник поручник Милић Симеуновић.

МИХАИЛО РАШИЋ

Генерал Михаило Рашић рођен је 13. јуна 1858. у Алексинцу. По завршетку реалке у Београду ступио је у Војну академију 1874, као питомац 11. класе. Школовање је завршио 1880, када је произведен у чин артиљеријског потпоручника. Био је члан комисије за пријем пушака *маузер-кока* у Оберндорфу у Немачкој од 1882. до 1883. године. Дужност ордонанс-официра краља Милана обављао је од 1887. до 1889. године. Пошто је краљ Милан абдицирао 1889, наследио

Генерал Михаило П. Рашић

Полазници 1. класе
Официрске школе
бојења 1900. године

Драгомир Николајевић
у Жоанвилу увежбава
француски бокс

државне мисије путовао је у Сједињене Америчке Државе ради прикупљања добровољаца. После Првог светског рата обављао је дужност војног министра од 1918. до 1919. године. По молби је пензионисан и преведен у резерву 1921. године. Умро је у Београду 17. фебруара 1932. године.

ДРАГОМИР Т. НИКОЛАЈЕВИЋ

Артиљеријски пуковник Драгомир Т. Николајевић рођен је 19. октобра 1873. у Београду. Завршио је Нижу школу Војне академије 1894. године, као питомац 24. класе. Током школовања показао је велико интересовање за војно физичко вежбање. Нарочито је имао успеха у борењу и мачевању, што га је 1900. године препоручило за наставника гимнастике и борења на Војној академији. Када је Белгијанац Шарл Дусе 1900. године у Београду покренуо Официрску школу борења, Драгомир Николајевић је био његов најбољи ученик.

Као државни питомац 1902. године упућен је у Париз, у једну од најбољих школа спорта у Европи, како би изучио физичку културу. Ова школа је обучавала младиће, да буду јачи, бржи, отпорнији, храбрији и дисциплинованији војници. Након повратка са школовања Драгомир Т. Николајевић је 1905. године у Београду покренуо школу у којој се учио бокс: енглески (ударање рукама) и француски (ударање рукама и ногама). Када је 1907. године обележавана стогодишњице рада на физичком и културном пољу у Холандији, на свечаност у Хаг упућени су капетан Драгомир Николајевић и поручник Александар Јосифовић. На

Артиљеријски пуковник Драгомир Т. Николајевић

дужност ађутанта краља Петра I Карађорђевића постављен је 1911. године. У јесен исте године, када је краљ са кнезом Павлом путовао у Француску, у његовој свити био је и Драгомир Т. Николајевић. Краљ Петар се у Паризу 4. новембра састао са председником Француске Републике. Сутрадан је обишао војну школу у Сен Сиру и ручао са својим класним друговима. У балканским ратовима мајор Николајевић

је био једини пратилац краља Петра. У пратњи генерала Путника и мајора Драгомира Т. Николајевића, краљ је 20. октобра 1912. аутомобилом обишао табановачке положаје, где је на дивизијском завојишту посматрао рад на указивању лекарске помоћи рањеним српским војницима. Николајевић је 1914. године у Београду објавио књигу „Бокс француски и енглески”. У Првом светском рату био је начелник артиљерије Моравске дивизије I позива, а од 1916. командант логора у Микри. У књизи шкотске лекарке Изабеле Емси Хатон описан је као један од најснажнијих војника на Солунском фронту. „Срби су се поносили снагом пуковника Николајевића, јер је међу њима, народом снажних људи, сматран за нешто величанствено”. У својој богатој каријери био је и члан Борачког друштва „Српски мач”, председник Борачког соколског друштва „Душан Силни”, шеф Секције за борење и рвање у Српском олимпијском комитету. Умро је у Београду 8. децембра 1939. године. ▀

Краљ Петар Карађорђевић са свитом у Русији 1910. године, из збирке Кућа Петронијевића. Слева на десно (седе): министар спољних послова Милован Милвановић, кнез Арсен Карађорђевић, краљ Петар I Карађорђевић, председник владе Никола Пашић, први ађутант генерал Павле Јуришић Штурм. У средини (стоји) маршал двора пуковник Ђорђе Остојић.

